

Toelichting op de verordening rechtspositie 2016

ALGEMEEN

Wettelijke regelingen

In de wet en nadere regelgeving zijn alle van belang zijnde onderwerpen geregeld betreffende de rechtspositie van gemeentelijke politieke ambtsdragers. Een aantal voorzieningen, zoals de hoogte van de bezoldiging en de verschillende onkostenvergoedingen, is in de rechtspositiebesluiten overwegend geregeld in dwingendrechtelijke bepalingen.

De vergoedingen en regelingen voor raads- en commissieleden en wethouders die bij of krachtens de wet (lees Gemeentewet, rechtspositiebesluit of regeling) dwingendrechtelijk geregeld zijn, zijn niet opgenomen in deze verordening. Dit betreft de vergoedingen voor:

1. de raadsvergoeding voor raadsleden, de commissievergoeding voor commissieleden en de bezoldiging van wethouders;
2. de onkostenvergoedingen voor raadsleden en wethouders;
3. de toelage voor fractievoorzitters, leden van de vertrouwenscommissie, leden van de rekenkamerfunctie bedoeld in artikel 810a Gemeentewet, dan wel van onderzoekscommissie zoals bedoeld in artikel 115a, derde lid Gemeentewet;
4. de compensatiemaatregelen voor raads- en commissieleden als zij een WW, BWO of arbeidsongeschiktheidsuitkering (WIA/WAO) hebben;
5. de voorzieningen bij ziekte en dienstongeval;
6. de vergoeding voor de waarneming van het voorzitterschap van de gemeenteraad;
7. de voorzieningen bij tijdelijk ontslag wegens zwangerschap en bevalling of ziekte;
8. de tegemoetkoming in de ziektekosten;
9. voorzieningen voor raads- en commissieleden en wethouders met een fysieke beperking;
10. voorzieningen in verband met bewaken en beveiligen;
11. contributie voor beroepsverenigingen;

Hoofdpijnen gemeentelijke verordening

In de verordening zijn alleen bepalingen opgenomen inzake de rechtspositie van wethouders, raadsleden en leden van gemeentelijke commissies zover die niet dwingend geregeld is in hogere wet- en regelgeving. De grondslag hiervoor is te vinden in de Gemeentewet en genoemde rechtspositiebesluiten.

Buiten hetgeen hun bij of krachtens de wet is toegekend genieten wethouders als zodanig geen inkomsten, in welke vorm dan ook, ten laste van de gemeente (artikel 44 van de Gemeentewet). Dit betekent dat de rechtspositionele aanspraken voor zittende wethouders uitsluitend te vinden zijn in respectievelijk de Gemeentewet, het Rechtspositiebesluit wethouders, de Regeling rechtspositie wethouders en deze verordening. Gewezen wethouders ontlenen hun aanspraak op een ontslaguitkering en pensioen aan de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers.

Een soortgelijke bepaling als artikel 44 is voor raads- en commissieleden opgenomen in artikel 99 van de Gemeentewet. Het tweede lid van dat artikel voegt daaraan toe dat bij of krachtens de wet, dan wel bij gemeentelijke verordening aan raads- en commissieleden voordelen, anders dan in de vorm van vergoedingen en tegemoetkomingen, mogen worden toegekend. Daarvoor is wel de goedkeuring van gedeputeerde staten vereist. De rechtspositionele aanspraken voor raads- en commissieleden zijn uitsluitend te vinden in respectievelijk de Gemeentewet, het Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden en deze verordening.

Afwijking van de modelverordening

Deze verordening bevat bepalingen inzake:

- de beloning voor de werkzaamheden van raads- en commissieleden (artikelen 2 en 3). De bezoldiging voor wethouders is uitputtend geregeld in het rechtspositiebesluit.
- reis- en verblijfkosten van wethouders, raads- en commissieleden. Voor wethouders is een onderscheid gemaakt tussen woon-werkverkeer en zakelijke reizen (artikelen 4, 8 en 9);

- niet partijpolitiek georiënteerde scholing van raads- en commissieleden (artikel 5). Scholing voor wethouders moet door het college geregeld worden.
- beschikbaarstelling van computer- en communicatieapparatuur aan wethouders, raads- en commissieleden (artikelen 6, 10 en 11);
- reis- en pensionkosten en verhuiskosten van de bij benoeming verhuisplichtige wethouder (artikel 12);
- de procedure van uitbetalen en declareren (hoofdstuk IV);
- artikelen in verband met de juiste fiscale behandeling (artikelen 7 en 13)

Ten opzichte van de modelverordening van de VNG zijn de artikelen over een dienstauto en collectieve verzekeringen niet opgenomen en is het gebruik van een creditcard geschrapt. De reden hiervoor is dat in Dalfsen deze faciliteiten niet aanwezig zijn en het ongewenst is om deze faciliteiten wel in het leven te roepen via deze verordening.

ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2 Vergoeding voor de werkzaamheden van raadsleden

De hoogte van de raadsvergoeding is geregeld in het Rechtspositiebesluit. Het opnemen van deze bepaling in de verordening is daarmee in feite overbodig. De gemeenteraad kan echter besluiten dat een deel van de raadsvergoeding wordt uitbetaald als presentiegeld. Dat deel mag maximaal 20% van de raadsvergoeding zijn. Deze mogelijkheid is in de verordening niet opgenomen.

Artikel 3 Vergoeding voor de werkzaamheden van commissieleden

De hoogte van het presentiegeld voor leden van gemeentelijke commissies die zijn ingesteld op basis van artikel 82 t/m 84 Gemeentewet is geregeld in het Rechtspositiebesluit. De gemeenteraad kan in de gemeentelijke verordening regelen dat in bepaalde gevallen een hoger bedrag aan presentiegeld wordt toegekend dan het eerder bedoelde bedrag.

In het tweede lid wordt bepaald dat deze verordening niet van toepassing is op de voorzitter van de rekenkamercommissie omdat zijn vergoeding geregeld wordt in de Verordening op de rekenkamercommissie. In het derde lid zijn vergoedingen opgenomen voor de voorzitter en leden van de vaste commissie van advies voor de bezwaarschriften, die overeenstemmen met de door het college bepaalde vergoedingen voor deze commissie.

Deze vergoeding geldt niet voor raadsleden, wethouders, ambtenaren en medewerkers en bestuurders van door de gesubsidieerde organisaties die in die hoedanigheid in de commissie zitting hebben (zie artikel 1 van de verordening).

Artikel 4 Reis- en verblijfkosten raads- en commissieleden

Raadsleden kunnen geen aanspraak maken op een vergoeding voor woon-werkverkeer, of voor reis- en verblijfkosten voor reizen binnen het grondgebied van de gemeente. Dat is in strijd met artikel 99 van de Gemeentewet. Commissieleden niet zijnde raadsleden wel. Op grond van artikel 97 bestaat wel een aanspraak voor raads- en commissieleden op vergoeding van reis- en verblijfkosten voor reizen buiten het grondgebied van de gemeente, waaronder reizen naar het buitenland, voor zover het verband houdt met de uitoefening van de functie. Voor de hoogte van de vergoedingsregelingen wordt aangesloten bij de vergoedingsregelingen voor wethouders.

Artikel 5 Scholing

Op grond van artikel 13 lid 1 van het Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden komt niet partijpolitiek georiënteerde scholing in verband met de vervulling van de functie van raads- of commissielidmaatschap ten laste van de gemeente. In dit artikel is de procedure verder uitgewerkt

Gezien de aard en duur van het ambt liggen voor raads- en commissieleden opleidingen voor de hand die gericht zijn op het persoonlijk functioneren in het ambt. Scholing is functiegericht als zij beoogt de voor de functie benodigde vakkennis en vaardigheden te verwerven dan wel actueel te houden.

Onder deze scholingskosten worden verstaan de cursus- en les gelden, de kosten van het studiemateriaal, examen- en diplomakosten en de aanschafkosten van verplicht gesteld studiemateriaal, alsmede reis- en verblijfkosten in het kader van de opleiding.

De raad kan bij verordening nadere regels stellen omtrent het maximale bedrag voor de scholing die voor vergoeding in aanmerking komt. Deze mogelijkheid is geboden in de kapstokbepaling in het vierde lid. Het vijfde lid bevat een hardheidsclausule. Mocht de griffier behoefte hebben aan extra oordeel of de gevraagde vergoeding binnen de geldende regels voor vergoeding in aanmerking komt, dan kan het presidium om een oordeel gevraagd worden.

Voor wethouders is in artikel 28b van het Rechtspositiebesluit wethouders de vergoeding van scholingskosten geregeld. Het college dient zelfstandig een nadere regeling vast te stellen voor scholingskosten.

Artikelen 6, 10, 11 Computer en internetverbinding en communicatieapparatuur

In het Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden en het Rechtspositiebesluit wethouders is geregeld dat het raadslid of commissielid, respectievelijk de wethouder van de gemeente een computer in bruikleen krijgt verstrekt of een vergoeding ontvangt voor de aanschaf of het gebruik van zijn eigen computer. De vergoeding is daarom niet in strijd met artikel 99 van de Gemeentewet. Deze aanspraken kunnen echter alleen worden verstrekt wanneer dat is vastgelegd in een verordening.

De verordening gaat ervan uit dat een computer in bruikleen wordt verstrekt. Voor commissieleden geldt dat zij geen computer in bruikleen ontvangen, maar een tegemoetkoming ontvangen voor het gebruik van eigen apparatuur. Voor de hoogte van de tegemoetkoming aan commissieleden is aansluiting gezocht bij de bepalingen over de wethouders.

In de modelverordening zijn leden opgenomen als een vergoeding wordt gegeven. Als de raad besluit deze keuze niet te bieden, dan kunnen deze bepalingen vervallen. Dit is in Dalfsen toegepast.

Een onbelaste vergoeding is alleen toegestaan wanneer het gebruik voor 90% zakelijk is. Stijgt het gebruik voor privédoeleinden uit boven de 10% dan moet dit meegenomen worden in de vrije ruimte van de werkkostenregeling. Daarbij maakt het niet uit of het om een desktopcomputer, een laptop, een pocket-pc, een mini-notebook of een tabletcomputer gaat.

De randapparatuur kan bestaan uit een printer of een docking station. De randapparatuur moet voor het werk functioneel zijn en kan niet zelfstandig gebruikt worden.

Wethouders kunnen aanspraak maken op het gebruik van communicatieapparatuur via een bruikleenovereenkomst. Hierin kunnen afspraken gemaakt worden over het privégebruik en het verhalen van kosten daarvan. Voor het gebruik van de privé mobiele telefoon waarmee zakelijke belkosten gedeclareerd kunnen worden, is geen grondslag opgenomen in het Rechtspositiebesluit wethouders, dus vergoeding daarvan is niet toegestaan.

Artikelen 7 en 13 Werkkostenregeling

In verband met de werkkostenregeling moeten een aantal netto-vergoedingen en verstrekkingen door de gemeente aangewezen worden als eindheffingsbestanddeel. Anders worden deze door de belastingdienst als loon gezien en moet hierover belasting worden ingehouden.

Artikelen 8 en 9 Reiskosten woon-werk en zakelijke reiskosten wethouders

Voor wethouders is in artikel 8 een vergoeding voor het woon-werkverkeer geregeld overeenkomstig de bepalingen bij en krachtens het Rechtspositiebesluit wethouders en de Regeling rechtspositie wethouders. Per dag bestaat maximaal twee keer recht op vergoeding van een enkele reis woon-werkverkeer. Dit betekent concreet éénmaal op een dag vergoeding van de reis naar het gemeentehuis, zelfs al worden er meerdere ritten gemaakt (bijvoorbeeld voor een avondvergadering).

Op grond van artikel 9 worden zakelijke reiskosten, vergoed overeenkomstig de bepalingen bij en krachtens het Rechtspositiebesluit wethouders en de Regeling rechtspositie wethouders.

Artikel 12 Reis- en pensionkosten en verhuiskosten

Ook personen van buiten de gemeenteraad kunnen tot wethouder worden benoemd. Dat kunnen ook personen zijn die niet in de gemeente zelf wonen. Die zijn op grond van de Gemeentewet verplicht om te gaan wonen in de gemeente waar zij wethouder zijn geworden. Er is geregeld dat zij bij verhuizing naar de gemeente in aanmerking komen voor een verhuiskostenvergoeding en eventueel voor vergoeding van reis- en pensionkosten in afwachting van de verhuizing volgens de bepalingen in artikel 1 en 2 van de Regeling Rechtspositie Wethouders.

Artikelen 14 en 15 De procedure van declaratie

In de verordening zijn de wijzen van betaling aangegeven. Het gebruik van een creditcard is hier niet als mogelijkheid opgenomen. Ook is aangegeven in welke gevallen welke betalingswijze aan de orde is en welke procedurevoorschriften in achtgenomen moeten worden. Hierbij gaat de voorkeur uit naar rechtstreeks facturering bij de gemeente, en daarna declaratie van vooruitbetaalde kosten, waarbij deze laatste afhankelijk is van de situatie.

NIET OPGENOMEN ARTIKELLEN

Dienstauto

Als onderdeel van de bedrijfsvoering kan de gemeente een dienstauto met of zonder chauffeur voor zakelijk gebruik beschikbaar stellen aan wethouders. In Dalfsen is hier niet voor gekozen. Als dit wel het geval zou zijn, geldt dat de dienstauto ook voor het woon-werkverkeer worden gebruikt. In dat geval vindt wel een korting plaats op de tegemoetkoming in de reiskosten woon-werk. De dienstauto kan ook worden gebruikt voor de vervulling van een q.q.-nevenfunctie. De eventueel uit hoofde van die nebenfunctie ontvangen vergoeding van reiskosten terzake wordt in dat geval in de gemeentelijke kas gestort. De dienstauto is niet beschikbaar voor privégebruik.

De kilometers voor ambtsgebonden nebenfuncties worden als zakelijk aangemerkt. Ambtsgebonden nebenfuncties vloeien voort uit het ambt. Van een ambtsgebonden nebenfunctie is in elk geval sprake als de ambtsdrager zich er niet aan kan onttrekken en de functie moet worden beëindigd als het ambt niet meer wordt uitgeoefend. Of met de nebenfunctie een maatschappelijk of algemeen bestuurlijk belang is gediend, is fiscaal gezien geen criterium voor het begrip ambtsgebonden nebenfunctie. Ook is het fiscaal niet relevant of door provinciale staten c.q. de gemeenteraad toestemming is gegeven voor het vervullen van de nebenfunctie en het gebruik van de dienstauto voor dat doel.

Het gebruik van de dienstauto voor niet ambtsgebonden nebenfuncties wordt als privégebruik aangemerkt. (Brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 22 maart 2007 aan de Tweede Kamer, Tweede Kamerstuknummer 30 800 VII, nr. 42).

Bijwonen van bijvoorbeeld vergaderingen van de VNG behoort tot ambtsgebonden activiteiten. Het gebruik voor overige nebenactiviteiten die dus tot het privégebruik worden gerekend, is slechts tot 500 km per jaar onbelast. Daarboven wordt het privégebruik aangemerkt als loon in natura en is om die reden belast.

Collectieve verzekeringen

De gemeenteraad kan besluiten om het college op te dragen één of meer collectieve verzekeringen af te sluiten voor de raadsleden ten behoeve van pensioenopbouw, invaliditeits- en/of overlijdensrisico. Als de raad deze voorzieningen wenst te regelen, moet dit in de verordening worden opgenomen. In Dalfsen is hier niet voor gekozen.